

KAIKKI MUKAAN SUOMEN PELASTUSTALKOISIIN

Yhteiskuntiin, organisaatioihin ja ihmisiin on aina pätenyt kaksi ”luonnonlakia”: 1) Menestyvää organisaatiota ei pelasta mikään. 2) Organisaatiot kehittyvät vain pakon edessä. Ensimmäinen luonnonlaki on kiusannut Suomi-neitoa jo lähes kymmenen vuotta: elintasomme polkee paikallaan, velkaannumme jatkuvasti lisää, suurin toimialamme ja suurin liikeyrityksemme ovat menettäneet hallitsevan asemansa, julkinen sektori paisuu hallitsemattomasti ja merkittäviä menestysyrityksiä syntyy liian vähän.

Kriisiytymiseen liittyy aina muutamia kiusallisia ominaisuuksia: kriisin alkuvaiheessa todelliset syyt eivät paljastu ja mitä pitemmälle kriisi etenee, sitä vaikeampia ja vastenmielisempiä ovat korjaavat toimenpiteet. Lisäksi kriisiytymisen loppuvaiheessa romahdus on yllättävän nopea ja voimakas. Esiin nousee toinen luonnonlaki, ”pakko”, jossa on kolme alalajia: 1) henkiin jäämisen pakko, 2) pakko valistuneen esimiehen aloitteesta ja 3) pakko äärimmilleen turhautuneen organisaation reaktiona eli kapina tai suoranainen vallankumous.

Länsimaisissa demokratioissa kolmas pakkolaji on lähinnä teoreettinen vaihtoehto, joskin mahdollinen yksittäisten organisaatioiden kohdalla. Olemassaolon pakko on kilpailutaloudessa voimakkain motiivi, mutta Suomen kaltaisessa sekataloudessa pakon käyttövoima jakautuu hyvin epätasaisesti. Globaalit yritykset ovat parhaassa asemassa, mutta monet kotimarkkinayritykset ovat melko suojattuja, kuten olemme nähneet esimerkiksi elintarvikkeiden ja asuntojen hinnoissa. Kaikkein suojatuimpia ovat julkisen sektorin organisaatiot ja monet järjestöt, jotka käyttävät isännätöntä rahaa.

Nykytilanteessa tarvitaan yhä enemmän toista pakkolajia: valistunut esimies. Tarvitaan rohkeita ja näkemyksellisiä johtajia, jotka asettavat organisaationsa ja jopa koko yhteiskunnan edun omien etujensa edelle. He panevat itsensä likoon silläkin uhalla, että menettävät oman asemansa ja valtansa.

Näemme ja kuulemme päivittäin ehdotuksia siitä, mitä pitäisi tehdä: on saatava kasvuyrityksiä, on pienennettävä kestävyysvajetta, on parannettava kilpailukykyä, on edistettävä työllisyyttä. Ehdotusten määrä pienenee radikaalisti, kun siirrytään kysymykseen, **miten** nämä tarvittavat muutokset saadaan aikaan.

Seuraavassa konkreettinen ehdotus Suomen nostamiseksi maailman topteniin, johon Suomella on kaikki edellytykset – se on vain meistä itsestämme kiinni. Tarvitsemme valtakunnallisen projektin, johon kytkemme yhteiskunnan kaikki merkittävät organisaatiot niin julkisen kuin yksityisen sektorin puolelta. Myös kansalaiset on saatava laajasti näihin talkoisiin mukaan.

Yhteiskunnan kaikki sektorit, organisaatiot ja ihmiset tarvitsevat menestyäkseen tiettyjä tekijöitä. Tällaisia ylätasoa tekijöitä ovat **strategia, johtaminen, osaaminen ja vuorovaikutus**. Kaikki menestykseen tarvittavat toimenpiteet on johdettavista näistä. Lisäksi on ymmärrettävä näiden neljän tekijän keskinäiset riippuvuus- ja vuorovaikutussuhteet, jos aiotaan saada aikaan merkittäviä pitkäjänteisiä tuloksia.

Luonnollinen projektijohtaja olisi Suomen presidentti, joka voisi mielipide- ja arvojohtajan roolin lisäksi ottaa roolin valtakunnan päästrategina. Myös hallituksella ja eduskunnalla pääministerin johdolla tulee olla merkittävä rooli. Projekti jakautuu lukemattomiin alaprojekteihin, joissa kaikissa tämä nelisärmäinen timanttiajattelu on ohjaavana viitekehystenä. Tärkeitä sektoreita ovat 1) valtiovalta ja kunnat, 2) Oy Suomi Ab:n strategiset toiminta-alueet (ministeriöt), 3) toimialajärjestöt, 4) työmarkkinajärjestöt, 5) korkeakoulut ja tutkimuslaitokset, 6) kolmas sektori, 7) yksityiset liikeyritykset, 8) media ja 9) yksittäiset kansalaiset.

Suomen nosto maailman topteniin ei tapahdu hetkessä. Huippu-urheilijaksi tullaan kovalla työllä 7–15 vuodessa, ja tällainen aikajänne tarvitaan myös Suomen saamiseksi maailman valioiden joukkoon. Ensimmäiset parannukset syntyvät melko nopeasti ja kolmessa vuodessa voidaan saada aikaan sellainen kiihdytysvaihe päälle, että voimme näyttää, etteivät talvisota, Nokia ja jääkiekon maailmanmestaruus olleet vain onnellisia sattumia vaan sisukkaan työn ja korkealaatuisen osaamisen aikaansaannoksia.